

Asia: VN/477/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme lausumaan hallituksen esitysluonnoksesta sekä vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Psykologiliitto pitää lakiluonnoksen tavoitteita erittäin kannatettavina. Työntekijäkohtaisen oppilasmäärän sitova mitoitus on pitkään odotettu ja tervetullut muutos, joka vahvistaa opiskeluhuollon tärkeää lakisääteistä velvoitetta. On hienoa, että opiskeluhuollon työntekijämäärää säädetään lailla, mikä verrattuna aiempaan määräaikoihin perustuvaan velvoitteeseen on selkeästi vahvempi viesti palveluiden järjestämisen tarpeesta. Lakiluonnoksen mukaan yhteisöllisen opiskeluhuollon ennaltaehkäisevä tuki sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon varhainen apu ja tuki tulee olla kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden saatavilla yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Lakiluonnoksen tavoitteiden saavuttamiseksi esitetyt keinot eivät kuitenkaan ole esitettyssä muodossaan riittäviä, vaan vaativat yhä tarkennuksia.

Kuraattorin pätevyysvaatimukset epäselvät

Lakiehdotuksessa esitetty kuraattorin kelpoisuusvaatimuksien laventaminen sosiaalihuollon laillistetuista ammattihenkilöistä myös muihin soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin henkilöihin on epäselvä ja liian väljä. Kuraattorin kelpoisuus tulisi vastata ammattihenkilölain vaatimaa kelpoisuutta (vastaava kuraattori = sosiaalityöntekijä, ylempi korkeakoulututkinto, pääaine sosiaalityö ja kuraattori = sosionomiAMK tai sosionomiYAMK), jotta mm. voidaan varmistua kuraattorin riittävästä

sosiaalihuollon osaamisesta. Tällöin kaikkea kuraattoritoimintaa valvoisi Valvira, ja toimintakenttä ja kelpoisuusvaatimukset olisivat selkeät.

Henkilöstömitoitukset epäyhdenmukaiset

Psykologiliitto ei näe perusteita sille, miksi kuraattorien mitoitukset on pienempi kuin psykologien. Kouluilla ja oppilaitoksissa kysyntä psykologin palveluille on vähintäänkin yhtä suuri kuin kuraattorin palveluille. Yhtenäisen mitoituksen myötä muodostuvat samankokoiset työalueet mahdollistavat paremmin moniammatillisen työparityöskentelyn, kun taas erisuuruiset mitoitukset johtavat palveluiden rikkonaisuuteen ja hajaannukseen, kun työparit vaihtuvat ja työalueet eivät kohtaa.

Henkilöstömitoitukset eivät ole riittävät

Lakiesityksessä on hyvää se, että mitoitukset on määritelty samaksi kaikilla asteilla. Vaikka oppilashuollollinen työ saattaa olla hyvin erilaista esiopetuksessa, eri luokka-asteilla ja toisen asteen opinnoissa, tarve palveluille ja niiden saatavuudelle on hyvin samanlainen.

Psykologien sitovan mitoituksen tulisi kuitenkin olla pienempi. Psykologiliitto suosittelee enintään 500 oppilasta/psykologi. Tämä toteutuu jo osassa kuntia, joten sen suurempaa mitoitusta ei ole mielekästä asettaa. Suurempi luku voi johtaa myös palveluiden heikentämiseen niillä alueilla, joissa mitoitukset on lakiesitystä pienempi jo nyt.

Sitovassa mitoituksessa olisi tärkeää huomioida myös työyksiköiden lukumäärä. Kunnissa, joissa on paljon pieniä yksiköitä (ns. kyläkouluja), esitetyn mitoituksen mukainen oppilasmäärä muodostuu liian suureksi, jotta pystyttäisiin panostamaan opiskeluhoitolain mukaiseen yhteisölliseen hyvinvointityöhön. Lisäksi yksi psykologi saattaa työskennellä useamman pienen kunnan alueella toiminta-alueen ollessa hyvinkin laaja.

Psykologiliitto muistuttaa myös, että lisääntyvän resurssin tulisi kohdentua laajasti koulu yhteisön hyvinvoinnin tukemiseen, mikä on oppilashuollon toimintakentän ydin.

Helsingissä 22.6.2021

Suomen Psykologiliitto ry

Vähäkangas Katja
Suomen Psykologiliitto